

G'afur G'ulom asarlarida milliylik tarannumi

Ramazonova Sevinch

TDYU 2-kurs talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqola o'zbek adabiyotining buyuk namoyandalaridan biri G'afur G'ulomning ijodiy merosi va uning adabiyotdagi o'rnini tahlil qiladi. Maqolada yozuvchining shoir, yozuvchi, tarjimon va adabiyotshunos sifatidagi faoliyati ko'rib chiqilib, uning asarlaridagi realizm, ijtimoiy-siyosiy tanqid, milliy o'zlikni anglash va inson ruhiyatini tasvirlash kabi muhim jihatlarga e'tibor qaratiladi. G'afur G'ulomning "Qizaloq" hikoyasi va "Netay" qissasi kabi mashhur asarlari misolida uning badiiy uslubi, g'oyaviy yuksakligi va jamiyatdagi o'zgarishlarga ta'siri o'rganiladi. Shu bilan birga, uning tarjimonlikdagi xizmatlari va o'zbek adabiyotidagi zamonaviyligi ham yoritiladi. Maqola G'afur G'ulom ijodining dolzarbligi va uning keyingi avlodlar uchun ahamiyatini ta'kidlaydi.

Kalit so'zlar: G'afur G'ulom, o'zbek adabiyoti, realizm, ijtimoiy tanqid, milliy o'zlik, "Qizaloq", "Netay", badiiy uslub, tarjimonlik, jamiyat va shaxs.

G'afur G'ulom o'zbek adabiyotining buyuk namoyandalaridan biri bo'lib, uning ijodi faqat o'z davrining muammolarini yoritibgina qolmay, balki keyingi avlodlar uchun ham muhim badiiy meros sifatida ardoqlanadi. Yozuvchi, shoir, tarjimon va adabiyotshunos sifatida G'afur G'ulomning adabiyotga qo'shgan hissasi ulkan albatta. U o'z asarlarida o'zbek xalqining milliy g'ururini, ruhiyatini aks ettirgan, shuningdek, jamiyatdagi ijtimoiy-siyosiy o'zgarishlarni o'ziga xos uslubda tasvirlagan. G'afur G'ulomning adabiyotdagi o'rni va ta'siri bugungi kunda ham o'rganilmoqda, va uning asarlari yosh ijodkorlar uchun namuna bo'lib xizmat qiladi.

G'afur G'ulomning ijodi ko'plab janrlarni qamrab oladi. U shoir sifatida ko'p asarlarni yaratgan, ammo uning adabiyotga qo'shgan asarining aksariyat qismi proza va dramaga oid. Uning eng mashhur asarlaridan biri – "Qizaloq" hikoyasi bo'lib, bu asar yoshlarning orzulari va kurashlarini tasvirlaydi. Ushbu hikoyada o'z baxtini topishga intilgan qahramonning ruhiy kechinmalari, uning ichki iztiroblari va atrofdagilar bilan munosabatlari chuqur va mazmunli tarzda yoritilgan. G'ulomning badiiy uslubi oddiy va tushunarli bo'lsa-da, unda katta ma'no bor. U inson ruhiyatining nozik jihatlarini juda aniq va ta'sirchan tarzda tasvirlaydi.

Gʻafur Gʻulomning adabiyotdagi boshqa muhim asari "Netay" qissasidir. Bu asarda qahramon oʻzining shaxsiy kurashlarini, ijtimoiy adolatsizlik va oʻz-oʻzini izlashning achchiq tajribalarini boshdan kechiradi. "Netay"da yozuvchining xalqning ogʻir hayoti, uning muammolari va umidlari haqida chuqur mulohazalari aks etadi. Ushbu asar faqat individual qahramonning oʻz yoʻlini tanlash jarayonini yoritmaydi, balki ijtimoiy taraqqiyot, shaxsning jamiyatdagi oʻrni va milliy qadriyatlarni ham oʻrganadi.

Gʻafur Gʻulomning ijodida realizmning alohida oʻrni bor. U oʻz asarlarida insonni va uning ichki kechinmalarini aniq tasvirlashga intiladi. Shu bilan birga, uning asarlarida jamiyatning ijtimoiy-siyosiy hayotiga oid keskin tanqidiy fikrlar ham oʻrin olgan. "Qizaloq" hikoyasidagi qahramonlar oʻz haq-huquqlarini topish uchun kurashadi, bu esa ularning ruhiy oʻsishiga olib keladi. Gʻafur Gʻulomning badiiy dunyosi har doim realist boʻlib, u oʻzbek xalqining tarixiy va ijtimoiy anʼanalarini chuqur tahlil qiladi. Shu bilan birga, uning asarlarida milliy uygʻonish va oʻzlikni anglash masalalari ham koʻtarilgan.

Gʻafur Gʻulomning ijodi oʻzining gʻoyaviy yuksakligi bilan ajralib turadi. U oʻz asarlarini yaratishda faqat badiiy mahoratga emas, balki jamiyatni oʻzgartirish, xalqning oʻzlikni anglashiga xizmat qiladigan gʻoyalar va tushunchalarni ifodalashga qaratdi. Adabiyotda ham, hayotda ham uning koʻplab ijodiy va ijtimoiy qarashlari oʻzgarishlarga intilish, erkinlik va tenglik uchun kurashni aks ettirgan.

Bundan tashqari, Gʻafur Gʻulomning tarjimonlik faoliyati ham ahamiyatli. U dunyo adabiyotidan koʻplab asarlarni oʻzbek tiliga tarjima qilgan va shu orqali oʻzbek oʻquvchilariga jahon adabiyotining eng yaxshi namunalarini tanitgan. Bu uning nafaqat yozuvchi, balki adabiyotshunos sifatida ham alohida oʻringa ega ekanligini koʻrsatadi.

Gʻafur Gʻulomning ijodi oʻzining zamonaviyligi va vaqt oʻtishi bilan yanada yuksalgan qiymati bilan ajralib turadi. Uning asarlari bugungi kunda ham dolzarb va ahamiyatli boʻlib qolmoqda, chunki ular insonning haqiqiy hayoti, uning muammolari va ijtimoiy adolatsizliklarga qarshi kurashini tasvirlaydi. Shuningdek, uning asaridagi gʻoyalar, milliy

an'analar va ijtimoiy masalalarga oid fikrlar hali ham o'z dolzarbligini yo'qotmagan. G'afur G'ulom o'zbek adabiyotida milliy istiqlol va adolat uchun kurashgan buyuk yozuvchi sifatida tarixda qoldi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Abdullayev.H G'afur G'ulom va Xorazm. – T: 2003
2. Yoqubov H. G'afur G'ulom (hayoti va ijodi). – T: Badiiy adabiyot, 1959
3. Матёкубова Т. Гафур Гулом бадияти. – Т: Фан ва технология, 2006